

A Gárdonyi utca és annak északi folytatását jelentő Váralja utca határán, a sánc lábánál fekvő nagy kanyarban az ekkor már álló villanyoszlop kidobott földjében embercsont-töredékeket figyeltem meg, amelyek valószínűleg egyetlen sírhoz tartoznak. A megbolygatott sír a szakirodalomból régóta ismert avar temetőhöz tartozik, amelyből már a 19. század vége óta kerültek elő sírok és leletek.⁵⁹

K. NÉMETH ANDRÁS

189. Rigyác határa (Zala megye) Ő

A Nagykanizsai és a Letenyei kistérségekben a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztéséhez készült előzetes régészeti dokumentáció részét képező terepbejárást 2013. június 17. – július 3. között végeztük el az MNM NÖK munkatársai. A vizsgálat a tervezett nyomvonal tengelyétől mintegy 50–50 m széles sávban történt, mely 69 régészeti lelőhelyet érintett. Ennek során Rigyác határában két lelőhelyet tudtunk hitelesíteni.

Alsómező (KÖH 31515): Rigyác közigazgatási határán, a 7-es sz. főút D-i oldalán, 1,2–1,9 m magas kukoricatáblában, rossz megfigyelési körülmények között tudtuk hitelesíteni a nagy kiterjedésű lelőhelyet. A felszínen sok őskori kerámiatöredéket, egy őrlőkö darabját és 4 pattintékot találtunk a Bűdös-patakra lefutó Ny-i domblejtn.

Kis-hegy-hát (KÖH 40672): A 7-es sz. főút É-i oldalán, a Szuloki-forráshoz vezető aszfaltos út melletti napraforgótáblában, közepes megfigyelési körülmények között kevés őskori kerámiatöredéket gyűjtöttünk, melyekkel hitelesíteni tudtuk az ismert lelőhelyet. Úgy tűnik, a lelőhely kiterjedése D-i irányban nagyobb a korábban ismertnél, lehúzódik a 7-es főútig.

Munkatársak: Spolár Erika, Faiszt Szabina, Könczöl Laura és Radics András technikusok.

TOKAI ZITA MÁRIA

190. Romhány határa (Nógrád megye) U, Kk?, Ú, I

A Magyar–szlovák DN 800 gázszállító tranzit vezeték nyomvonalában, a település határában az alábbi lelőhelyeket kutattuk.

Farkasok (KÖH 84801): A Bánkot Romhányval összekötő műúttól É-ra, a Farkasok nevű határrészen, egy K–Ny-i irányú dombháton, szakfelügyelet során figyeltük meg a lelőhelyet. 2013. július 17–23. között végeztük el feltárását, a 22+175–22+220 km szelvények közötti 0213/4 hrsz.-ú területen. A feltárt terület 217,3 m² nagyságú volt, ebből 149,2 m² volt pozitív. A megfigyelt humuszvastagság 40–50 cm között volt.

A lelőhelyen 6, a késő neolitikumra keltezhető régészeti jelenség (5 gödör és 1 árok), valamint 1 bizonytalan datálású (késő középkori?) gödör került feltárássra.

Forrás (KÖH 84803): A Bánkot Romhányval összekötő műúttól É-ra, a Forrás nevű határrészen, egy K–Ny-i irányú dombháton, szakfelügyelet során figyeltük meg a lelőhelyet. 2013. július 18–25. között végeztük el feltárását, a 21+50–21+185 km szelvények közötti 0213/15 és 79 hrsz.-ú területen. A feltárt terület: 670,92 m² nagyságú volt. A megfigyelt humuszvastagság 40–50 cm között volt.

A lelőhelyen 3, a késő neolitikumra, a lengyeli kultúra időszakára keltezhető régészeti jelenség (gödör), valamint 3 leletanyag nélküli gödör került feltárássra.

Tereskei út (KÖH 84799): A Bánkot Romhányval összekötő műúttól É-ra, a Tereskei-út nevű határrészen, egy K–Ny-i irányú dombháton, szakfelügyelet során figyeltük meg a lelőhelyet. 2013. július 24–25. között végeztük el feltárását, a 19+980–20+200 km szelvények közötti 0213/105 és 108 hrsz.-ú területen. A feltárt terület összesen 104,42 m², ebből a neolitikumra datálható rész 49,27 m², a töle D-i irányban elhelyezkedő újkorinak bizonyuló terület 55,1435 m² nagyságú volt.

A lelőhelyen 2 régészeti jelenség került feltárássra. Az SNR-1 (gödör) a késő neolitikus lengyeli kultúra települési objektumának bizonyult, míg az SNR-2 (gödör) aljáról újkori vastárgy rozsdásodott töredékeit és néhány újkorra keltezhető kerámiatöredéket bontottunk ki. A két objektum, nagy távolsága és az újkori objektum nagy valószínűséggel 18–19. századi keltezésé miatt nem egy lelőhelyként írható le.

Munkatársak: Nicklas Larsson régész és Kiss László technikus.

BÓKA GERGELY

191. Sajókeresztúr, Malomszer 3. (KÖH 90189)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Kő

Szabó Róbert helybeli lakos bejelentést tett, miszerint faültetés során a kertjében, valamint a kertje mögötti szántóföldön régészeti leletekre (kerámiatöredékek, hamvasztott emberi csontok, bronzdarab) bukkant. Az előkerült leleteket behozta a Herman Ottó Múzeumba. A bejelentés nyomán 2013. február 27-én leletmentést és terepbejárást végeztünk az érintett területeken.

A leletmentés során összesen 3 késő bronzkori (pilinyi kultúra) hamvasztásos temetkezés helyét, illetve nagyon rossz állapotú maradványait lehetett csak megfigyelni és dokumentálni. Az urnás, hamvasztásos rítusú 1. sz. temetkezésből *in situ* pozícióban semmit nem tudtunk megfigyelni, mivel gödörásás során került elő. Kizárólag a leletanyaga maradt meg, melyet a bejelentő hiánytalanul beszolgáltatót a múzeumnak. A 2. sz. szórt hamvasztásos temetkezés szintén gödörásás során került elő, de a leletmentés során kis részét dokumentálni lehetett. A patics- és szénpettyes beásás É-i szélénél hamvakat és egy kis bronztárgyat tudtunk megfigyelni. A gödörásás során ebből a sírból előkerült leleteket a bejelentő szintén átadta. A 3. sz. temetkezést a bejelentő a kertjével szomszédos szántóföldön találta. A leletmentés során bebizonyosodott, hogy ez egy kiszántott urnás, hamvasztásos temetkezés, melyből csak kevés urnatöredék és emberi hamvak maradtak meg.

A bejelentő kertje mögötti szántóföldön terepbejárást végeztünk. A területen a közelmúltban mélyszántást végeztek. Ennek során nagyon szóróványosan jelentkező középkori cserepek mellett további hamvasztásos sírokra utaló kerámiatöredékeket és kalcinált emberi csontokat találtunk. Az apróra töredezett cserepek és a rendszertelenül szóródó hamvak alapján az itt található késő bronzkori hamvasztásos temető erősen szétszántott állapotban van.

A késő bronzkori temető a Bábony-pataktól közvetlenül D-re emelkedő, a Sajó árterét Ny-ról kísérő, megközelítőleg ÉNy–DK-i irányú magaslaton és annak K-i lejtőjén található, Sajókeresztúr Malomszer elnevezésű határrészen.

A Herman Ottó Múzeum munkatársai 2010-ben beruházáshoz kapcsolódóan helyszíni szemlét végeztek Sajóecseg és

⁵⁹ Kiss Gábor – Somogyi Péter: Tolna megyei avar temetők. *Dissertationes Panonicae* III. 2. Budapest 1984, 125–128.